



Advies nr. 14/2009 van 29 april 2009

Betreft: Advies inzake het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de automatische toepassing van maximumprijzen voor de levering van elektriciteit en aardgas aan de beschermde residentiële afnemers met een laag inkomen of in een onzeker situatie (A/2009/006)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna de Commissie);

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het koninklijk besluit van 13 februari 2001 *ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna KB van 13 februari 2001);

Gelet op het verzoek om advies van Dhr. Paul Magnette, Minister van Klimaat en Energie, ontvangen op 03/03/2009 en gelet op de aanvullende brief (waardoor de artikelen 8 en 9 van het ontwerp van koninklijk besluit werden gewijzigd) van Mevr. Eline Van Der Speeten, Attaché Algemene Directie Energie – Afdeling bevoorradingzekerheid en Analyse van de Markten, ontvangen op 27/04/2009

Gelet op haar advies nr. 11/2007 van 21 maart 2007;

Gelet op beraadslaging nr. 28/2008 van 4 juli 2008 van het sectoraal comité van het Rijksregister;

Gelet op de beraadslaging nr. 09/015 van 3 maart 2009 van het sectoraal comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid;

Gelet op het verslag van Dhr. Mertens de Wilmars;

Brengt op 29/04/2009 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Ingevolge de artikelen 3 tot en met 12 van de programmawet van 27 april 2007 (hierna de Programmawet) dient de federale overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie (hierna de FOD Economie) te zorgen voor de automatische toepassing van het sociaal tarief voor de levering van elektriciteit en aardgas aan bepaalde categorieën afnemers, met name de beschermde residentiële afnemers die een laag inkomen hebben of in een onzekere situatie verkeren, gedefinieerd in artikel 4 van de programmawet.
2. Totnogtoe dienden de betrokkenen die een beroep willen doen op het sociaal tarief (personen met een handicap, gepensioneerden,...) daarvoor een attest aan te vragen bij de daartoe bevoegde instantie (de Rijksdienst voor Pensioenen, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of de federale overheidsdienst Sociale Zekerheid) en dienden zij dat attest vervolgens over te maken aan hun elektriciteits- of aardgasleverancier. Het sociaal tarief diende elk jaar opnieuw te worden aangevraagd, telkens met een nieuw attest. Vermits de aanvraag diende uit te gaan van de afnemer zelf, was het mogelijk dat potentieel rechthebbenden het sociaal tarief niet bekomen, door onwetendheid of door de omslachtige procedures. Dankzij de in de programmawet voorziene automatisering van de toepassing van het sociaal tarief kan voor dit probleem een oplossing worden geboden.
3. De FOD Economie zal op basis van deze nieuwe wet met name zelf nagaan of burgers al dan niet kunnen genieten van voornoemd sociaal tarief, en dit op basis van persoonsgegevens afkomstig van de elektriciteits- en aardgasleveranciers, de distributienetbeheerders, het Rijksregister en de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (hierna KSZ). Hoewel dit sociaal tarief voortaan zo vaak mogelijk automatisch zou worden toegekend, zal het voor de afnemer echter nog steeds mogelijk zijn om het zelf, aan de hand van een attest, aan te vragen¹.

¹ Artikel 6 Programmawet.

4. Het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de automatische toepassing van maximumprijzen voor de levering van elektriciteit en aardgas aan de beschermde residentiële afnemers met een laag inkomen of in een onzekere situatie (hierna het ontwerp) dat het voorwerp uitmaakt van onderhavig adviesaanvraag, beoogt verdere uitvoering te geven aan de artikelen 3 tot en met 12 van de Programmawet. Het bevat met name op de volgende punten bijkomende preciseringen:
- a. de eindafnemers zullen volgens het ontwerp geïnformeerd worden omtrent de geautomatiseerde toekenning van de sociale tarieven².
 - b. er wordt meer in detail vastgelegd welke gegevens door welke instanties kunnen worden bijgehouden³:
 - i. er wordt verduidelijkt welke gegevens de FOD Economie kan opvragen en bewaren om te kunnen nagaan of burgers al dan niet voldoen aan de voorwaarden om van het sociaal tarief te genieten. Er wordt ook gestipuleerd dat de FOD Economie elk kwartaal de bewaarde gegevens actualiseert en dat hij de verzamelde persoonsgegevens slechts voor twee jaar mag bewaren;
 - ii. er wordt bepaald dat de referentiepersonen van de gezinnen van de eindafnemers in het verwijzingsrepertorium van de KSZ zullen worden opgenomen;
 - iii. daarnaast wordt bepaald welke gegevens de FOD Economie aan de leveranciers kan overmaken en hoe frequent hij dat behoort te doen. De leveranciers hebben dan 30 dagen de tijd om de maximumprijzen voor de eindafnemers in de praktijk om te zetten.
5. De Commissie is van oordeel dat voorliggend ontwerp en de artikelen 3 tot en met 12 van de Programmawet steeds samen dienen te worden gelezen om een duidelijk beeld te krijgen van de voorziene regels inzake de toekenning van het sociaal tarief. Onderhavig advies wordt dan ook vanuit deze invalshoek opgebouwd.

² Artikel 6, in fine, van het ontwerp.

³ Artikelen 2, 3, 7, 8, 10, 11, 12, 13 en 14 van het ontwerp.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

2.1. Advies van de Commissie nr. 11/2007 van 21 maart 2007

6. Gelet op het feit dat de artikelen 3 tot en met 12 van de Programmawet destijds zijn uitgewerkt na haar advies, analyseert de Commissie in eerste instantie in hoeverre haar toenmalige opmerkingen weerklink hebben gevonden in de Programmawet en/of in het ontwerp.

7. De Commissie stelt vast dat er effectief rekening wordt gehouden met de belangrijkste bezorgdheden die zij uitte in voornoemd advies nr. 11/2007. Er kan meer bepaald op de volgende punten worden gewezen:
 - a. het verenigbaar karakter van de latere verwerkingen^{4 5};
 - b. de door de Commissie voorgestelde formulering inzake de actualisering van de gegevens werd grotendeels gevolgd⁶;
 - c. de betrokkene kan zich per brief verzetten tegen de verwerking van zijn persoonsgegevens (zogenaamde "opt out")^{7 8};
 - d. de betrokkene kan – ingeval van een negatieve beslissing – binnen de dertig dagen het bewijs leveren dat hij alsnog recht heeft op het sociaal tarief^{9 10};
 - e. er wordt verwezen naar het "identificatienummer *van de Kruispuntbank* van de Sociale Zekerheid" in plaats van naar het "identificatienummer van de sociale zekerheid"^{11 12}. De Commissie merkt evenwel op dat in het ontwerp¹³ opnieuw dezelfde fout wordt gemaakt en zij verzoekt om deze te corrigeren;
 - f. de FOD Economie is in de Programmawet aangeduid als verantwoordelijke voor de verwerking¹⁴;
 - g. de artikelen 4, 8, 11, 13 en 14 van het ontwerp moeten er voor zorgen dat de gebruikte gegevens regelmatig worden geactualiseerd¹⁵.

⁴ Artikel 7, § 1, *in fine*, Programmawet.

⁵ Randnummers 7 en 14 van advies nr. 11/2007.

⁶ Randnummers 18 en 22 van advies nr. 11/2007.

⁷ Artikel 6, *in fine*, Programmawet; artikel 6 ontwerp.

⁸ Randnummer 11 van advies nr. 11/2007.

⁹ Artikel 11 Programmawet en artikel 16 van het ontwerp.

¹⁰ Randnummers 28-30 advies nr. 11/2007.

¹¹ Artikel 3, 9°, Programmawet.

¹² Randnummer 15, *in fine*, advies nr. 11/2007.

¹³ Artikel 3, voorlaatste alinea, van het ontwerp.

¹⁴ Artikel 9, § 3, Programmawet; Randnummer 16 advies nr. 11/2007.

¹⁵ Randnummers 23 en 24 advies nr. 11/2007 (zie ook artikelen 13-16 van het ontwerp).

8. Op andere punten werd geen expliciet gevolg verleend aan het advies nr. 11/2007:

- a. de finaliteiten van de geplande gegevensverwerkingen worden niet nader gepreciseerd¹⁶. De Commissie adviseert om hier in het ontwerp aandacht aan te besteden;
- b. ondanks het feit dat de Commissie om een verduidelijking had verzocht¹⁷, bevat de Programmawet nog steeds de volgende bepaling: *"Bij in Ministerraad overlegd besluit kan de Koning de consultatiemodaliteiten van andere authentieke informatieverwerkingssystemen vastleggen."*¹⁸
Mocht het in deze context noodzakelijk blijken om in de toekomst andere gegevensbronnen te raadplegen dan deze die in de Programmawet en het ontwerp worden vermeld, dan dringt de Commissie er op aan om de voorwaarden en modaliteiten¹⁹ van deze bijkomende gegevensverwerkingen duidelijk te regelen in een uitvoeringsbesluit.
Mochten in de toekomst bijkomende gegevens worden opgevraagd vanuit federale bronnen, dient bovendien rekening te worden gehouden met artikel 36 *bis* WVP, op grond waarvan elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een federale instelling onderworpen is aan een principiële machtiging van het sectoraal comité voor de Federale Overheid;
- c. de definitie van "EAN-code"²⁰ verwijst niet naar de normen waarin deze code werd gecreeërd²¹. De Commissie merkt op dat deze verwijzing eventueel nog in het Verslag aan de Koning bij het ontwerp kan worden opgenomen;
- d. de Commissie had erop aangedrongen om in een adequaat coderingssysteem te voorzien, zodat de FOD Economie (potentieel gevoelige) gegevens die vanuit de KSZ worden toegestuurd, zou kunnen opslaan²². De Programmawet noch het ontwerp voorzien in een dergelijke regeling.

¹⁶ Randnummer 10 advies nr. 11/2007.

¹⁷ Randnummer 13 advies nr. 11/2007.

¹⁸ Artikel 7 Programmawet.

¹⁹ Tenminste de volgende aspecten dienen duidelijk te worden geregeld: aard van de gegevens, categorieën van betrokkenen, precieze bepaling van de bestemmelingen en van de personen die beschikken over een recht op raadpleging.

²⁰ Artikel 3, 8° Programmawet.

²¹ Randnummer 15 advies nr. 11/2007.

²² Randnummers 19 en 20 advies nr. 11/2007.

In zijn recente beraadslaging in dit dossier²³, heeft het sectoraal comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid evenwel een alternatieve oplossing naar voor geschoven, waardoor het risico op disproportionele mededelingen van (potentieel gevoelige) persoonsgegevens eveneens afdoende wordt beperkt: *"De mededeling door de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid blijft beperkt tot de loutere aanduiding dat het gezin recht heeft op het sociaal tarief. Er wordt niet meegedeeld om welke reden en uit hoofde van welk gezinslid dat recht geopend wordt."*

De Commissie onderschrijft dit standpunt van voornoemd sectoraal comité en het beveelt aan dat artikel 8 van het ontwerp in die zin zou worden aangepast;

- e. in de randnummers 25 en 31 van advies nr. 11/2007 gaf de Commissie richtlijnen omtrent het veiligheidsbeleid in de ruime zin van het woord. In het ontwerp en in de Programmawet is hier niets over terug te vinden. De Commissie is van oordeel dat het in voorliggend geval effectief niet noodzakelijk is om deze richtlijnen vast te leggen in wettelijke en/of reglementaire bepalingen. Hoofdzak is dat deze principes in de praktijk wel worden toegepast.

2.2. Andere aandachtspunten ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer

A. Opmerkingen per artikel

a) Artikel 2 van het ontwerp

- 9. De Commissie wijst er op dat de formulering in het punt 5° heel ruim is. Zij onderstreept dat deze formulering geen andere persoonsgegevens mag viseren, tenzij deze uitdrukkelijk ook in het ontwerp worden opgenomen. Zij herhaalt in dit verband ook haar bemerkingen zoals uiteengezet onder randnummer 8, punt b.

b) Artikel 3 van het ontwerp

- 10. In de voorlaatste alinea van artikel 3 van het ontwerp wordt de mogelijkheid voorzien dat de betrokkene zijn identificatienummer van de sociale zekerheid aan de leveranciers overmaakt. In veel gevallen zal dit identificatienummer evenwel overeenstemmen met het Rijksregisternummer. De Commissie wijst er op dat de leveranciers – in tegenstelling tot de

²³ Beraadslaging nr. 09/015 van 3 maart 2009, punt 1.5. *in fine*.

FOD Economie²⁴ – tot op heden niet werden gemachtigd door het sectoraal comité van het Rijksregister om dit Rijksregisternummer te gebruiken.

11. In dit verband citeert de Commissie ook het standpunt van het Sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid²⁵: *"Mits machtiging door het sectoraal comité van het Rijksregister is het wenselijk dat in het definitieve systeem de betrokkenen worden geïdentificeerd aan de hand van hun rijksregisternummer om mogelijke fouten te vermijden. De leveranciers van elektriciteit en aardgas en de distributienetbeheerders dienen daarbij in staat te zijn om het rijksregisternummer op te vragen bij hun respectieve klanten met het oog op de automatische toepassing van het sociaal tarief. De federale overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie dient daartoe voorafgaandelijk bij het sectoraal comité van het Rijksregister te verzoeken om een machtiging tot het gebruik van het rijksregisternummer in hoofde van de leveranciers van elektriciteit en aardgas en de distributienetbeheerders (...)"*

12. De Commissie onderschrijft dit standpunt van het Sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid. Zij verzoekt dan ook om het wettelijk en reglementair kader hierop af te stemmen. De Programmawet²⁶ en het ontwerp, waarin wordt voorzien in de creatie van een afzonderlijke unieke identicator, staan immers haaks op een veralgemeend gebruik van het Rijksregisternummer in deze context.
 - c) Artikel 6 van het ontwerp

13. De Commissie stelt vast dat het door haar gevraagde systeem²⁷ van *opting-out* een plaats heeft gekregen in het ontwerp. Opdat de betrokkene in de praktijk ook moet op de hoogte zijn van het feit dat hij/zij zich kan verzetten tegen de verwerking van zijn/haar persoonsgegevens met het oog op de toekenning van het sociaal tarief, dringt de Commissie er op aan dat er afdoende inspanningen zouden geleverd worden om de betrokkenen hiervan op de hoogte te brengen.

14. Het laatste lid van artikel 6 voorziet in informatieverstrekking via websites *"en/of via andere informatiebronnen"*. Aangezien niet iedereen de mogelijkheid heeft of spontaan de stap zet om de websites van zijn energieleverancier en/of van de FOD Economie te bekijken, beveelt de Commissie aan om de betrokkenen ook steeds via andere kanalen te informeren.

²⁴ Beraadslaging RR nr. 28/2008 van 4 juli 2008.

²⁵ Beraadslaging nr. 09/015 van 3 maart 2009, punt 2.7. *in fine*.

²⁶ Artikel. 7, § 3, Programmawet.

²⁷ Randnummer 11 advies nr. 11/2007.

15. De Commissie adviseert ook om via de hierboven aangehaalde kanalen te vermelden wie in deze de rol van verantwoordelijke voor de verwerking heeft, waarbij het recht van toegang, verbetering en verwijdering in de zin van de WVP²⁸ kan worden uitgeoefend.

d) Artikel 12 van het ontwerp

16. Artikel 12 van het ontwerp voorziet in een maximum-bewaartermijn voor de door de FOD Economie verwerkte gegevens. De Commissie brengt in herinnering dat artikel 4, § 1, 5°, WVP²⁹, ook geldt voor de leveranciers en de distributienetbeheerders. Ook zij dienen zich te engageren om de verzamelde persoonsgegevens niet langer te bewaren dan nodig. De Commissie beveelt aan om ook voor hen een maximum-bewaartermijn vast te leggen in het ontwerp.

B. Slotbemerking

17. De Commissie stelt vast dat voorliggende gegevensverwerkingen nog niet het voorwerp uitmaakten van een aangifte. Zij verzoekt de verantwoordelijke voor de verwerking dan ook om aan deze verplichting, die wordt voorzien in artikel 17 WVP, te voldoen.

III. BESLUIT

18. De Commissie is van oordeel dat het voorgelegde ontwerp over het algemeen beantwoordt aan de vereisten van de WVP. Zij ziet evenwel nog de volgende aandachtspunten:

- mochten in de toekomst in het kader van de toekenning van het sociaal tarief bijkomende gegevensverwerkingen worden voorzien, dan dient hierbij eveneens aandacht uit te gaan naar privacy-bescherming (cf. randnummers 8, punt b en 9);
- het risico op disproportionele mededelingen van persoonsgegevens afdoende beperken (cf. randnummer 8, punt d);
- de richtlijnen inzake beveiliging in de praktijk omzetten (cf. randnummer 8, punt e);
- het gebruik van het rijksregisternummer door leveranciers en distributienetbeheerders, kan slechts na machtiging van het sectoraal comité van het Rijksregister (cf. randnummers 10-12);

²⁸ Hoofdstuk III WVP.

²⁹ "Persoonsgegevens dienen in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, niet langer te worden bewaard dan voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt, noodzakelijk is (...)."

- een optimale transparantie voor de betrokkene dient steeds te worden gewaarborgd (cf. randnummers 14-15);
- voor leveranciers en distributienetbeheerders dient een maximum-bewaartermijn te worden vastgelegd (cf. randnummer 16);
- de verantwoordelijke voor de verwerking dient een aangifte te doen (cf. randnummer 17);

OM DEZE REDENEN

Brengt de Commissie een gunstig advies uit aangaande het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit betreffende de automatische toepassing van maximumprijzen voor de levering van elektriciteit en aardgas aan de beschermde residentiële afnemers met een laag inkomen of in een onzekere situatie, op voorwaarde dat rekening wordt gehouden met de hierboven (zie randnummer 19) gemaakte opmerkingen.

Voor de Administrateur m.v.,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere